

Čís. 7159.

»Státními úředníky« ve smyslu dvorského dekretu ze dne 14. března 1806, čís. 758 sb. z. s. jsou i četníci.

Použil-li četník proti předpisům a nejsa k tomu nijak nucen, střelné zbraně a postřelil člověka, lze se na něm domáhati náhrady škody pořadem práva.

(Rozh. ze dne 17. června 1927, R I 483/27.)

Žalobce domáhal se na žalovaném četníku náhrady škody, ježto byl jím postřelen. Námitce nepřípustnosti pořadu práva s o u d p r v é s t o l i c e vyhověl a žalobu odmítl. R e k u r s n í s o u d zrušil napadené usnesení a uložil soudu první stolice, by, vyčkaje pravomoci, dále jednal ve věci samé. D ů v o d y: Dvorský dekret ze dne 4. března 1806, čís. 758 sb. z. s. ovšem zůstal podle § 1 j. n. v platnosti a ustanovuje, že státní úředníci, k nimž patří též orgány četnictva, nesmějí pro své úřední výkony býti soudně stíháni. Právoplatným rozsudkem brigádního soudu v Praze ze dne 29. září 1926 byl však žalovaný uznán vinným přečinem proti bezpečnosti života podle § 599 I. voj. tr. zák., jehož se dopustil tím, že dne 20. března 1926 vraceje se z pátrací služby po silnici na voze Josefa K-a opětovně proti předpisům a nedbaje náležité opatrnosti použil služební střelné zbraně nerozvážně stříleje jednak z jedoucího vozu do lesa proti domnělým útočníkům a na to již za lesem 300 m vystřelil ještě dvakráte, nejsa nijak nucen, na osoby, které se ubíraly po silnici za povozem, na němž seděl, čímž se stalo, že zaviněnou neopatrností postřelil Josefa F-a a Karla K-a, přivodiv jim těžká poranění na těle, onomu přeražení obou kostí v předloktí pravé ruky a tomuto prostřelení kosti pravého předloktí, že tudíž jednal tak neopatrně, že již podle svého stavu a povolání a i z okolností, za kterých jednal, předvídati mohl, že tím přivoditi může nebezpečí pro život, zdraví a tělesnou bezpečnost lidskou a skutečně také svým neopatrným jednáním dvěma osobám těžké poranění na těle přivodil a byl proto odsouzen podle § 599: 1, 94, 126 voj. tr. z. Nebylo tudíž žalobci způsobeno těžké poškození úředním výkonem žalovaného, stíhajícího pachatele krádeže harmoniky, spáchané na Karlu K-ovi, nýbrž pouze u příležitosti tohoto úředního výkonu a proto nelze předpis citovaného dvorského dekretu vztahovati na tento spor (Randa: Die Schadenersatzpflicht, III. vyd. str. 52 a Krainz V. vydání § 408 str. 494). Příklad vyličený v rozhodnutí nejvyššího soudu z 26. dubna 1922 R I 484/22 sb. n. s. čís. 1641 liší se od tohoto případu tím, že v onom sporu nebyl žalovaný ani disciplinárním ani trestním řízením uznán vinným, kdežto tuto žalovaný pro poškození žalobce byl brigádním soudem pravoplatně odsouzen a potrestán.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Podle § 1 j. n. vykonává se soudní moc v občanských věcech právních řádnými soudy, pokud věci ty nejsou přikázány zvláštními zákony

jiným úřadům neb orgánům. Podle § 1338 obč. zák. musí býti právo na náhradu škody, jako každé jiné soukromé právo, po pravidle uplatněno u řádného soudce. Výjimku v obou těchto směrech stanoví dvorský dekret ze dne 14. března 1806, čís. 758 sb. z. s., který předpisuje, že státní úředníci pro svá úřední jednání nikdy nemohou býti u civilních soudů žalováni a že tudíž civilní soudce takové žaloby, které by byly podány proti státním úředníkům pro jejich úřední jednání hned musí odmítnouti. Jde o to, zda možno tohoto dvorského dekretu použití na souzený případ. Žalobce domáhá se na žalovaném četnickém strážmistru náhrady škody, kterou mu tento způsobil tím, že, postřeliv ho, způsobil mu těžké ublížení na těle a byl proto brigádním soudem také právoplatně odsouzen. Není o tom sporu, že žalovaný postřelil žalobce v době, kdy se vracel z pátrací služby do svého stanoviště, tudíž v době, kdy byl ještě ve výkonu své služby. Nelze o tom podle účelu zákona pochybovati, že slova »státní úředníci« vztahují se také na jiné státní zaměstnance, zejména též na četnictvo, které jest podle zákona ze dne 14. dubna 1920, čís. 299 sb. z. a n. vojensky organisovaným sborem strážným, určeným k tomu, by udržoval veřejný pořádek a veřejnou bezpečnost a které jest orgánem politické státní správy a jest jako takový ve příčině vykonávání bezpečnostní služby podřízeno politickým úřadům státním (srv. také rozh. čís. 1641 sb. n. s.). Řečený dvorský dekret má na mysli nároky jakéhokoli druhu, tudíž také nárok na náhradu škody, vyvozovaný z úředního jednání státního zaměstnance. Zbývá tudíž jen rozřešiti otázku, zda jednání žalovaného bylo »úředním jednáním«, které by vylučovalo žalobu u civilního soudu. V té příčině jest souhlasiti s rekursním soudem, že tomu tak není. Netřeba tu rozvíňovati v celé šíři otázku rozsahu působnosti zmíněného dvorského dekretu, zejména otázku, zda se vztahuje jen na škodu způsobenou vlastním úředním jednáním, či také ještě na škodu způsobenou z podnětu úředního jednání; zda se vztahuje jen na škodu způsobenou v mezích úředního výkonu či také ještě na škodu způsobenou překročením těchto mezí, neboť v souzeném případě vůbec nešlo o »úřední jednání«. Žalovaný byl odsouzen právoplatným rozsudkem brigádního soudu pro přečin proti bezpečnosti života podle § 599 voj. tr. zák., jehož se dopustil tím, že, vracaje se ze služby pátrací, opětovaně proti předpisům a nedbaje náležitě opatrnosti, použil služební střelné zbraně, nerozvážně stříleje . . . a že po té vystřelil ještě dvakráte, nejsa k tomu nijak nucen, na osoby, které se ubíraly za povozem, na němž seděl, čímž se stalo, že zaviněnou neopatrností postřelil žalobce, přivodiv mu těžké ublížení na těle. Jak jest z důvodů rozsudku patrné, byl žalobce postřelen jedním ze dvou posledních výstřelů, o nichž výrok rozsudkový praví, že k nim žalovaný nijak nebyl nucen a, k čemuž důvody dodávají, že v tom okamžiku nehrozilo žalovanému žádné nebezpečení bezprostředního útoku. Zákon ze dne 14. dubna 1920, čís. 299 sb. z. a n. ustanovuje v § 13 přesně, kdy četník službu konající smí použití střelné zbraně, šetře předepsané opatrnosti, a ustanovuje v § 12, že četnictvo podléhá vojenským trestním zákonům a soudům. V tomto případě bylo příslušným vojenským soudem, jemuž náleželo posouditi, zda bylo použití zbraně na místě,

pravoplatně rozhodnuto, že žalovaný použil střelné zbraně proti předpisům a že se tím dopustil trestného činu. Nelze tu tedy mluvit o »úředním jednání«, k němuž páchání trestných činů jistě nenáleží, takže tu dvorský dekret místa nemá (srv. také důvody tohoto nejvyššího soudu v rozhodnutí čis. 1641 sb. n. s. a Ehrenzweig sv. II/1 § 408 str. 632 a Randa »Náhrada škody« z roku 1912 str. 20). Právem tedy rekursní soud nařídil prvnímu soudu, by ve věci jednal, třebaže jeho výrok není potud správně vyjádřen, pokud usnesení prvního soudu s výhradou pravomoci »zrušil«, kdežto ve skutečnosti šlo o změnu usnesení prvního soudu a o zamítnutí námitky nepřipustnosti pořadu práva, které první soud vyhověl.

Čís. 7160.

Rejstříkový soud jest nejen oprávněn, nýbrž i povinen, by nařídil změnu stanov, jakmile shledá, že jejich některé ustanovení odporuje zákonu o společenstvech ze dne 9. dubna 1873, čis. 70 ř. zák., třebaž byly již pravoplatně zapsány ve společenstevním rejstříku.

Jest přípustným ustanovení stanov společenstva, že veškeré spisy a právní prohlášení musí býti podepsány tím způsobem, že k vytištěné nebo psané firmě připojí své podpisy buď dva členové představenstva nebo jeden člen představenstva a splnomocněný úředník. Tento způsob znamenání dlužno vyznačiti ve společenstevním rejstříku. Tím nezapisuje se plná moc určitého splnomocněného úředníka. Splnomocněné úředníky nelze zapsati do rejstříku. Jest na obecnstvu, by zkoumalo jich oprávnění a objem jich plné moci.

(Rozh. ze dne 17. června 1927, R I 502/27.)

Rejstříkový soud vydal toto usnesení: V rejstříku společenstevním jest při firmě »Družstvo hospodářských lihovarů pro prodej lihu, zapsané společenstvo s ručením obmezeným«, zapsáno, že »podpisování firmy děje se tím způsobem, že k firmě družstva připojí své podpisy buď dva členové představenstva, nebo jeden člen představenstva a splnomocněný úředník«. Plnomocníci, kterým není udělena prokura, se však do rejstříku společenstevního nezapisují, ježto jich zápis žádným ustanovením zákonným nařízen není (čl. 12 obch. zák.). Proto jest i zápis, že ku znamenání firmy jest oprávněn též jeden člen představenstva a splnomocněný úředník, nesprávným a nemá proti veřejnosti praktického významu, poněvadž z rejstříku nelze seznati, kdo jest tou dobou úředníkem zmocněným ke spolupodpisu firmy. Proto se představenstvo společenstva vyzývá, by se postaralo o to, by tento nesprávný zápis byl v rejstříku společenstevním do 4 neděl vymazán, neb, aby při nejbližší valné hromadě ustanovení to z § 27 stanov bylo vypuštěno, nebo jinak upraveno a aby ustanovení § 26 stanov bylo doplněno v ten smysl, že představenstvo zastupuje družstvo před soudy